

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2872

יום חמישי י"א אדר ב' תשפ"ד
דף היומי בבלי: ב"מ כב | עמוד היומי: שבת יח. | דף הכולל: ב"מ קט | קנין ירושלמי: תרומות עט
דף היומי בהלכה: ר"ב א' - ב'.
מוסר: שם עולם - והנה לשון' עד פרק כ"א.
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק ב' "וכי מה היא טיבה של אותה כימה" עד פרק ב' "קול ה' שובר ארזים"

הרב שטיינמן שמע מאתנו את כל הספור ואת כל
צדדי השאלה. לבסוף הכריע שיש לתת את התרופה,
אבל הוסיף את המלים: 'לפני שלוקחים את התרופה
צריך לערבב אותה'. נעשה לי 'חשך בעינים'

יהודי שיך ל'מחלקה ראשונה'!

במשך שלוש שנים כסף כדי לנסע ברכבת, ולאחר שהיה לו די כסף, רכב על סוסו לעיר הגדולה, הגיע לתחנת הרכבת ובקש לקנות כרטיס לורשה. הוא הושיט את הכסף לכרטיסן והלה ראה שיש לו כסף רב ונתן לו כרטיס למחלקה הראשונה.

הכפרי, שלא ידע מה פשר המשג 'מחלקה ראשונה', הגיע סמוך לרכבת, והסתכל על הנוסעים. הוא ראה אנשים מכבדים, פרופסורים מלמדים, לבושים במיטב המחלצות, עולים על הקרון הראשון, והחליט שאין זה מתאים לו לנסע עם אנשים מכבדים כאלה. ליד הקרון השני הוא ראה אנשים עירוניים, לבושים יפה, עם בגדים שלמים, והחליט כי גם אתם זה לא מתאים לו לנסע. לקרונות האחרונים עלו כל מיני כפריים, עם בגדים בלויים, סוחבים עמם ירקות ותרנגולות. כאן 'מצא מין את מינו', והוא עלה לקרון יחד עמם.

הקרון היה צפוף, לא היו מקומות ישיבה והוא נאלץ לעמד בצפיפות, מעליו תרנגלת, מתחתיו מזודה, אבל הוא לא שם לב לפרטים הקטנים הללו, אלא הביט בהתפעלות בפלא הנוסע בלי סוסים.

פתאום הוא שמע צעקות בין יושבי הקרון, שהכרטיסן מגיע. תוך שניות התרוקן הקרון. חלק מהנוסעים הסתתרו בשרותים, חלק ברחו לקרונות אחרים והיו שהתחבאו מתחת לספסלים, כי

"ויקרק מרדכי את בגדיו וילבש שק ואפר... ויבוא עד לפני שער המלך... ותתחלחל המלכה מאד ותשלח בגדים להלביש את מרדכי ולהסיר שקו מעליו ולא קבל" (ד, א-ה)
הדברים מפלאים ותמוהים. נתאר לעצמנו שחלילה וחס נגזרה גזרה על היהודים ונשמע על אחד מגדולי הדור שקרע את בגדיו ויצא לזעק ברחובה של עיר. מה תהיה התגובה הראשונה שלנו? האם נאסף כסף כדי לקנות לו בגד חדש?... הלא למשגעים נחשבו! והנה אסתר שומעת שמרדכי הצדיק קרע את בגדיו ויצא לרחובה של עיר לזעק זעקה גדולה ומרה, וכיצד היא מגיבה? "ותשלח בגדים להלביש את מרדכי". זו התגובה ההגייונית? היה עליה תחלה לשלח שליח שישאל אותו על מה ולמה קרע את בגדיו? אבל אסתר ראשית שולחת לו בגדים, ורק כאשר הוא מסרב ללבש אותם, אזי היא משגרת את התך לשאל את מרדכי: "מה זה ועל מה זה". וכי לפני כן זה לא ענין אותה? וזהו פלא עצום!

ישנו באור של האלשיך הקדוש, אך תחלה נקדים משל נפלא שהמשיל המגיד מדובנא:

כפרי אחד שמע שיש דבר שנקרא 'רכבת'. הסבירו לו שמדבר בעגלה שנוסעת, אבל בלי סוסים. רצה הכפרי להוכח בפלא הגדול במו עיניו, אבל אמרו לו כי נסיעה ברכבת עולה כסף. הוא חסך

לרבים מהם לא היו כלל כרטיסים.

הכפרי הבין כי זהו חלק מחווית הנסיעה - להסתתר מתחת לספסל...

המבקר נכנס לקרון והנה הוא רואה רגלים מציצות מלמטה. גרר את הכפרי החוצה והחל לצעק עליו מדוע הוא נוסע בלי לשלם. הכפרי נעלב ואמר למבקר שיש לו כרטיס, ואף הוציא אותו מכיסו והראה לו.

המבקר הסתכל בכרטיס ונדהם: "יש לך כרטיס למחלקה ראשונה ואתה נוסע במחלקה שלישית מתחת לספסל?" השיב לו הכפרי: "איש לא אמר לי לנסע במחלקה ראשונה". אמר לו המבקר: "שוטה שכמותך, וכי צריך לומר לך זאת? האם אינך רואה כמה שלמת עבור הכרטיס?!"

אומר המגיד מדובנא: עומד יהודי ומסתכל על העולם ורואה כי באנגליה נולדים אנגלים, בצרפת נולדים צרפתים, בגרמניה גרמנים ובישראל כנראה נולדים ישראלים. כלם נמצאים ביחד באותה מחלקה. אומרים לו ליהודי: וכי אינך יודע שאתה שייך למחלקה ראשונה? שואל היהודי: וכי מנין לי לדעת זאת? אומרים לו: האם אינך רואה כמה אתה משלם עבור היותך יהודי? מאז ומעולם שלמנו על כך ביקר. בתחלה היה פרעה, אחר כך נבוכדנצר, הגיע המן ולאחריו טיטוס, וכך מדור לדור אנחנו משלמים מחיר יקר, עד לימי היטלר וזה עדין לא נגמר, ה' ישמרנו. וכי אנחנו מכירים עוד אמה ששלמה מחיר כה יקר על זהותה? מכך צריכים

אנו להבין, שהיהודים שייכים ל'מחלקה ראשונה'.

אבל מה המשמעות של 'מחלקה ראשונה'?

שייב כל אחד, כי צריך לשמר שבת, להניח תפלין, לנהג בצניעות וכו'. זה אמנם נכון, אבל יכול אדם לשמר שבת, להניח תפלין - ועדין להיות במחלקה שלישית. כי הוא לא מרגיש את מעלתו ואת רוממותו. הוא מקים הכל כמצות אנשים מלמדה. חיבים להתפלל אז מתפללים, חיבים לשמר שבת אז שומרים, אבל אין הוא חש שהוא נמצא ב'מחלקה ראשונה'.

אספר לכם ספור שהיה לי עם רבי אהרן לייב שטיינמן.

יום אחד פנה אלי יהודי שבתו חלתה במחלת נפש, והיא מאשפזת בבית חולים. הרופאים החליטו לתת לה תרופה שאולי תעזור לנפש, אבל היא עלולה להזיק לגוף. הם מבקשים ממנו לחתם שהוא מאשר את הטפול, אחרת הם לא יתנו לה. הוא מבקש ממני להכנס איתו לרב שטיינמן ולשמע את דעתו בענין. נכנסנו אל הרב שטיינמן והוא שמע מאתנו את כל הספור ואת כל צדדי השאלה. לבסוף הכריע שיש לתת את התרופה, אבל הוסיף את המלים: 'לפני שלוקחים את התרופה צריך לערבב אותה'.

נעשה לי 'חשך בעינים'. מה יאמר אותו יהודי למנהל המחלקה? שהוא התייעץ עם רב זקן בן מאה, שלא למד רפואה מימיו, והוא אמר שצריך לערבב את התרופה?...

שאלתי את הרב: "עם מה לערבב את התרופה?" והוא ענה: "צריך לערבב את התרופה עם הרבה תהלים"...

אומר האלשיך הקדוש: כאשר מרדכי שמע את גזרת המן, הוא הבין ששום השתדלות שבעולם לא תעזור להעביר את רע הגזרה, אלא רק תשובה ותפלה. אם היהודים יחשבו שאפשר לסמך על השתדלות כלשהי, לא תהיה תפלתם כראוי והגזרה לא תבטל. לכן הוא קרע את בגדיו, לבש שק ואפר וזעק זעקה גדולה ומרה. כאשר שמעה אסתר שמרדכי לבש שק, היא הבינה שהמצב חמור, אבל סברה שאולי אפשר לנסות לעשות השתדלות. היא שלחה לו בגדים כדי שיכנס עמה אל המלך לדבר על לבו לבטל את הגזרה. אבל הוא רצה להבהיר לה שהפעם הזאת אסור לנסות כל השתדלות, כי אם ידעו כלל ישראל שמנסים לבטל את הגזרה בדרך טבעית, תפלתם לא תהיה אמיתית. רק כאשר האדם יודע שאין בכחו לפעל מאומה, אזי תפלתו נובעת מעמק הלב.

אסתר הבינה את כונת מרדכי, ולכן היא שגרה אליו את התך, אחד מהסריסים שהמלך העמיד לפניה. מדוע היא לקחה סריס מסריסי המלך, ולא שגרה את אחד האנשים הקרובים אליה? כי היא הבינה שמרדכי רוצה שכלם יחשבו שלא נעשית כל השתדלות בענין, ואם יראו שאחד מאנשיה של אסתר בא לדבר עם מרדכי, יחשבו שמרדכי מתחיל לטפל בענין. לכן שגרה את התך, מסריסי המלך, שהוא ידבר עם מרדכי, וגם לו הורתה שלא יצא במיוחד לדבר עם מרדכי, אלא ילך לעסוקיו ורק בדרך אגב יעבר ליד מרדכי וישאל אותו 'מה זה ועל מה זה'. מרדכי ספר לו על גזרת המן והורה לו לומר לאסתר לבוא אל המלך ולהתחנן לפניו על עמה. גם זאת באפן שאף אחד לא ידע שהוא אמר לו לעשות את ההשתדלות הזאת.

כששמעה אסתר את דברי מרדכי, הורתה לכל היהודים בשושן לצום ולהתפלל, והזמינה אל המשתה את המלך ואת המן. ומה חשבו היהודים כאשר שמעו שגם המן הזמן למשתה? הם בודאי הגיעו למסקנה, שלא מאסתר תצמח ישועתם. אם היא הזמינה את המן, אין כל סכוי שהיא תפעל למענם. כך היה להם ברור, שרק השי"ת יכול לעזור להם ואין השתדלות שתעזור להם.

זהו כלל: כל זמן שלאדם יש תקוה כלשהי לסדר את הענינים בדרך 'טבעית', אמנם הוא גם מתפלל, אבל 'במחלקה שלישית'. הוא בעצם לא צריך את הקב"ה ומסתדר לבד, אבל 'ליתר בטחון' הוא גם מתפלל. אם לא יעזר גם לא יזיק... מתי האדם מתפלל באמת? כאשר כל האפשרויות האחרות נעולות לפניו והוא מבין שרק הקב"ה יכול לעזור לו.

הייתי לא מכבר בטבריה, בשכונה החרדית החדשה בפוריה, שם רוב התושבים הם זוגות צעירים. נגש אלי אברך מתושבי השכונה וספור בפיו:

עם ספה הייתי 'מסדר', אבל מעבר לכך לא היה לי כלום. בימים הנוראים התפללתי מעמק הלב, שאוכל להכנס לדירה החדשה עם הדברים הבסיסיים הללו. מה אומר לרב? בחדש חשון עברתי לדירה החדשה, אל תשאל איך זה קרה אבל בפעל יש לי הכל חוץ מספה, כי על הספה לא התפללתי..."

(רבי שלמה לוונשטיין שליט"א מתוק האור החדש פורים ב)

"התחתנתי בחדש אלול והייתי אמור לעבר לדירה החדשה בחדש חשון. ההורים שלי עשו מאמצים כבירים לרכש את הדירה, אבל מעבר לכך לא היה באפשרותם לקנות לי מאומה. לא היו לי דרישות מיחדות, אבל יש דברים בסיסיים שחייבים להיות בדירה: מקרר, מכונת כביסה, מטות, ארון, כסא, שלחן. כאמור, לא היה לי דבר וחצי דבר מכל הצרכים האלמנטריים הללו. "ספרתי לסבתא שלי והיא הבטיחה לקנות לי ספה לסלון. אז

"אם תוך שלושה ימים הגאות לא תפסק, והדגים ימשיכו להכות בחומה - יגרשו כל היהודים מן העיר!" , אמר המלך

אנחנו לא שותים יין להנאתנו, אלא כדי לעשות את רצון ה' - אף הקב"ה, מדה כנגד מדה, עושה את רצוננו!

"אם ברצונך שנפעל לבטול הגזרה - זה מה שעליך לעשות! לספק ליהודים שפע של יין משבח, כדי שכל אחד ישתה ויתבסס", חזר הרב על דבריו.

מה נאמר ומה נדבר? באותה שנה: "והעיר אמסטרדם צהלה ושמחה"... כל היהודים שתו יין משבח על חשבון המלך... אף אחד מהם לא עשה חשבון... וכלנו יודעים כמה שותים בפורים? כלם שתו ושתו - עד דלא ידע...

עוד באותו ערב החלו המים לרדת, והדגים הפסיקו להכות בחומה!

שאל המלך את הרב: "איך יתכן הדבר, שאתם נהיים שכורים, שותים יין בלי חשבון, ואלקיכם עושה לכם נסים?".

נענה הרב ואמר: "אנחנו לא שתינו יין סתם כך להנאתנו, אנחנו שתינו כי זו היתה מצות היום. בשתינו מלאנו את רצון ה' אלקינו. וכאשר אנחנו עושים את רצון ה' - אף הקב"ה, מדה כנגד מדה, עושה את רצוננו, וממלא את משאלות לבנו לטובה".

התקים בה, בקהלת אמסטרדם, באותה שנה, מקרא שכתוב (ט, כח): "והימים האלה נזכרים ונעשים בכל דור ודור".

(רבי מאיר צימרוט שליט"א - דורש טוב פורים)

הקב"ה מודד עם בני אדם מדה כנגד מדה. כשאדם משתדל בכל לבו ומאודו, לעשות את רצון הקב"ה - אף הקב"ה עושה את רצונו, וממלא אותו לטובה.

מספרים ששנה אחת, בערב פורים, הנהר הזורם שסביב העיר אמסטרדם - עירו של רבי אליעזר רוקח - עלה על גדותיו, ודגים גדולים החלו להכות בחוקה בחומה המגנה מפני הצפת העיר על ידי המים. התעורר חשש כבד ביותר שהם יצליחו לסדק את החומה, ומי הנהר יציפו את כל העיר.

המלך קרא לרבי אליעזר רוקח ואמר לו: "עליכם היהודים לעשות משהו, כדי שהגאות הזאת תפסק בטרם נאבד כלנו. עליכם להתפלל לאלקיכם שיבטל לאלתר את הגזרה הקשה. אם תוך שלושה ימים הגאות לא תפסק, והדגים ימשיכו להכות בחומה - יגרשו כל היהודים מן העיר!".

נענה הרב ואמר לו: "מחר אנו חוגגים את חג הפורים. אם ברצונך שנפעל לבטול הגזרה - עליך להעמיד ברחובות העיר בהם דרים היהודים - חביות של יין משבח, כדי שכל אחד יוכל לשתות כאות נפשו".

המלך כעס מאוד: "הנך מורד במלכות! אני מדבר אתך על אסון נוראי המרחף על ראשנו, ואתה מבקש לשתות יין ולהשתכר?".

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

"עלה בליבי חיזוק"

רגע לפני שמצבו הוחמר: הגאון הגדול רבי יהודה עדס שליט"א במכתב לתלמידיו

שליט"א וכותב: "כשאדם מגיע לעשרת ימי התשובה, צריך לחבר את שניהם יחד, גם להתכונן במעלות של עצמו וגם בחסרונות של עצמו, וזה לענ"ד עומק דברי השל"ה בשם התולעת יעקב, דמפסח ועד עצרת זה זמן של תשובה מאהבה, כיון שזה אחרי ימי הפורים".

"מכיון ששמעתי שמעתי מהרבנים", הביע הגר"י עדס שליט"א את סיפוקו, "שהזמן הזה, הלימודים היו בחיזוק גדול, בהתמדה בתורה ובשמחה יוצאת מן הכלל, אזי החיזוק שצריך להתחזק הוא להמשיך את ההתמדה בתורה בחיזוק ובשמחה ללא גבולות". כמו כן, שמעתי שיש בחורים שמגיעים לתפילה חמש דקות קודם התחלת התפילה, וזו עבודה גדולה ויסוד גדול בכל עבודת התפילה, ובוודאי שהחיזוק לקראת ימי הפורים צריך להיות גם בעבודת התפילה. איש לרעהו יאמר חזק, והקב"ה יקבל את חיזוקינו ברצון. ויהא רעוא שנזכה לשוב בתשובה שלמה, אמנ", חתם ראש הישיבה שליט"א.

כעת, תלמידיו ב"קול יעקב" פונים לציבור בני התורה, דרך "בהיכלו", ומפצירים: "אף שרבינו עדיין בביתו, הוא חובר שוב למכשירי ההנשמה ונצרך לליווי רפואי צמוד, ועל כן נא ונא, שבכל הישיבות והכוללים ישאו תפילה בימים הקרובים, ובמיוחד בפורים, לרפואתו השלמה של הגאון הגדול רבי יהודה בן חיה אסתר, לרפ"ו ש".

(יתד נאמן, ט' אדר ב' תשפ"ד)

מכתב מיוחד, הפונה לתלמידיו הרבים, ערך הגאון הגדול רבי יהודה עדס שליט"א, ראש ישיבת "קול יעקב", לקראת ימי הפורים הבאים עלינו לטובה. הבחורים התרגשו לקבל את קריאתו של רבם, לאחר תקופה ארוכה בה היה שרוי במצב רפואי קשה, ממנו יצא אט אט אך בנס.

אלא שלמרבה הצער, ביום שישי שעבר, יממה לאחר שישב לכתוב את דבריו, הוחמר שוב מצבר של ראש הישיבה שליט"א. בינתיים, בימים קשים אלו, נתלים התלמידים בהצעות החיזוק של הגאון הגדול שליט"א, ולצד התפילות לרפואתו, מקיימים אותן בהתלהבות. וכך כתב, כשהוא פורס את הרהוריו, בגילוי לב: "לאחי ורעי, בני ישיבתנו הקדושה שיחיו. בימים הללו נאמר משנכנס אדר מרבין בשמחה, ואני מהרהר במה אוכל אף אני לזכות לגאולה וישועה כללית ופרטית, כי אני נצרך להרבה ישועות ונחמות".

"עלה בליבי", המשיך ראש הישיבה שליט"א, "שאם אעלה על הכתב קצת דברי חיזוק, ויהיו לתועלת אפילו לבחור אחד. וכבר באתי על שכרי. ידוע מאמר האריז"ל, דפורים כפורים. ויש בזה הרבה ביאורים. ולי העני נראה שכל הביאורים אמת לאמיתה, ואמרתי בזה להוסיף אף אני נקודה יסודית: ביום הכיפורים אדם מתעמק וזוכה להכיר בעצמו את כל החסרונות, וזה בא ע"י התבוננות, ואילו ביום הפורים אדם ע"י השתיה וע"י שנמצא בגילופין זוכה להכיר את המעלות שבעצמו". ממשיך הגאון הגדול

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

מאחר שעבודת בית המקדש כפרה על כל העוונות - מדוע נענשו ישראל בחרבן ובגלות, והרי עוונם נמחל בקורבנותיהם

על התפלה להביא לתוספת קרבה גם בשעות שבין תפלה אחת לשניה!

”אדם כי יקריב מכם קרבן לה” (א, ב)

ויקרא הוא ספר ”תורת כהנים” ומעשה הקרבנות. בהגדה של פסח מודים אנו על שורה של טובות כפולות ומכפלות עד לשיא ולפסגה: ”ובנה לנו את בית הבחירה לכפר על כל עוונותינו” בקרבנות שיקרבו שם.

שאל גאון עוזנו, מרן החיד”א זצ”ל: מאחר שעבודת בית המקדש כפרה על כל העוונות - מדוע נענשו ישראל בחרבן ובגלות, והרי עוונם נמחל בקרבנותיהם?

נראה לי שבשאלה זו על פי ספור מעשה המובא בספר ”אהל יעקב”:

מעשה באכר ששלח את פרותיו לרעות באחו. באו וספרו לו שהפרות פלשו לשדותיו של הפריץ, שהורה להחרימן ולהביאן למכלאותיו.

חשכו עיניו של האכר: הפרות היו אוצרו, כמעט כל רכוש! מה יעשה, כיצד ישיב לעצמו את פרותיו. והלא הפריץ רודן הוא, דברו חק, ובפני זעמו מי יעמד!

הלך ושאל בעצת חבריו. אמרו לו: ”הרגע! בשבוע שעבר ארע מקרה דומה, פרותיו של פלוני פלשו לשדות הפריץ והחרמו. מה עשה, עלה לטירת הפריץ ודורון בידו, טנא מלא פרות, והפריץ התרצה והשיב לו את הפרות!”

אורו פניו של האכר. מהר ונטל טנא ענק, גדשו בתפוחים גדולים, נשאו על כתפו ועלה אל הטירה. למשרת שפתח בפניו את הדלת אמר: ”דורון לפריץ”. הצטודד המשרת והניחו לעבר. הניח האכר את הטנא על המרבד ויצא מהטירה. שם פניו אל מכלאות הבקר ודרש את פרותיו. הממנה, שראהו בא מן הטירה, בטוח היה שהסדיר שם את ענייניו. הוציא לו את הפרות והאכר נהג אותן לבקתתו, שמח וטוב לב.

כעבור שעה קלה ירד הפריץ מחדרו ופניו קדרו למראה הטנא שבחדר המבוא. ”מה זה”, שאל. ”פלוני האכר הניחו, ונטל את פרותיו המחרמות”, ענו לו.

עיניו של הפריץ ירו גצים: ”חצפה שכזו! מהרו, קחו את הטנא ולכו לבקתתו, החרמו את כל בהמותיו ורגמו אותו בתפוחים אלו!”

משרתי הפריץ הגיעו לבקתתו של האכר העולז, והשביתו את

שמחתו. החרמו את פרותיו וכפתוהו לכלונסאות הגדר כדי לרגמו בתפוחיו. ”עצרו”, קרא בתחנונים, ”זהו משגה, קרתה כאן טעות, אני יכול להוכיחה! הביאוני בפני הפריץ והכל יתברר אל נכון!” נבוכו המשרתים, ונטלוהו עמם אל הפריץ. כשראהו, בערה חמתו. ”השליכוהו לבור הכלא!” צוה בחרון אפו.

ידים חסנות אחזו באכר, שזעק במחאה: ”אדוני הפריץ, זהו יחס של איפה ואיפה, משוא פנים ואפליה! לפני שבוע רמסו פרותיו של פלוני את שדותיך, ותמורת טנא פרות שחררת את פרותיו. ועכשו, שהבאתי גם אני טנא פרות, מחרים אתה את פרותי ומצוה לרגמני בפרות ולהשליכני אל הבור! איפה הצדק, היכן הישר?”

עמדו המשרתים מהססים והמתינו לתשובתו של הפריץ, שענה: ”איך לא תבין?! הפרות החרמו כדין. הן פלשו לשדותי וגרמו נזקים. חברך הבין את גדל אשמתו, בא, התנצל על הנזקים והצהיר שהמקרה לא ישנה, ובנוסף הביא דורון - נתצייתי לו, ושחררתי את פרותיו. אבל אתה, בתחלה פלשו פרותיך לשדותי, מעשה בעל בית. לאחר מכן עלית לכאן והנחת על המרבד את סל הפרות, מעשה בעל בית. מכאן פנית אל המכלאות ודרשת את הפרות, מעשה בעל בית... ובכן, אני אוכיח לך מיהו כאן בעל הבית!”

הנמשל: הקרבנות הם אות לרצוי, להבעת הכנעה וכפיפות. אם יביאום כך - יעוררו רחמים והתרצות, יביאו לקרבה ומאור פנים ויכפרו על כל עוונותינו. אבל ברגע שהשתרשה הנחה מטעית, שהקרבנות נותנים כביכול התר לחטא, אזי ”למה לי רב זבחיכם, יאמר ה'”, ואדרבה, עלולים הם לעורר חרון אף!

בזמננו, התפלות הן במקום הקרבנות. אך טעות היא לחשב שאפשר להתנכר לבורא מחוץ לבית הכנסת, ולמחות הכל בשעה של תפלה! לבוא לבית הכנסת ביהירות, מעשה בעל בית. לשוחח בו שיחת רעים, מעשה בעל בית. לחלום בשעת התפלה, מעשה בעל בית...

להפך, שעת התפלה צריכה להיות שעת הכנעה. לבוא שערינו בחרדת קדש: ”וירגש וירתע עצמו בהכנסו לבית הכנסת מרב פחדו!” על התפלה להביא לתוספת קרבה גם בשעות שבין תפלה אחת לשניה!

(רבי שלום מאיר ולך שליט”א - נאה דורש ויקרא)

חשבתי בלבי: 'הרי כל זה יכול היה לקרות לי...' יכלתי להמחץ כמו הרכב המעוך... מאז המחשבות הללו טורדות את מנוחתי והן גרמו לי לטראומה'

זה בדיוק התהליך של הקרבת הקרבן: האדם אומר לעצמו: בעצם יכלתי 'להשחט' בעצמי, וההרגשה הזו מעוררת אותי להתקרב לה' "אם כן, מה הבעיה? למה אתה זקוק לעזרתי?" תהיה הפסיכולוג.

השיב האיש: "בזמן ההמתנה להגעת כחות ההצלה היית שרוע בתוך הרכב. הרכב היה מעוך כלו, השמשות היו מנפצות לרסיסים. באותה שעה חשבתי בלבי: הרי כל זה יכול היה לקרות לי... יכלתי להמחץ כמו הרכב המעוך... מאז המחשבות הללו טורדות את מנוחתי והן גרמו לי לטראומה רצינית. אני מרגיש שהשתנית, נהייתי אדם אחר. בעקבות זאת התחלתי להסתכל על החיים במבט אחר. ואגלה לך משהו: אחרי הנס הגדול שקרה לי, התקרבתי לבורא עולם והתחלתי ללכת לבית הכנסת..."

"נו, ואיך זה?" התעניין הפסיכולוג, "אתה חי עם זה בשלום? זה מתאים לך?"

השיב האיש: "אני מודה ומתודה: זה לא כל כך מתאים לי..." "מדוע?"

אמר האיש: "אני אסביר לך. בכל בקר אני פותח את תפלת שחרית באמירת פסוקי הקרבנות. אבל יש לי בעיה עם זה, אני לא מבין את כל הענין של הקרבנות. אם אדם חוטא - הוא צריך להעניש, ומה פתאם הוא שוחט את הבהמה? רחמנות עליה!"

אמר לו הפסיכולוג: "הרי ממש עכשו אתה עצמך נתת את התשובה לכך. ספרת לי שנצלת מהתאונה והיית שרוע בתוך הרכב המעוך, וחשבת לעצמך שאתה עצמך היית יכול להיות במצב הזה... גם ספרת שבעקבות המחשבה הזו התקרבת לה' והתחלת להתפלל בבית הכנסת. והרי זה בדיוק התהליך של הקרבת הקרבן: האדם אומר לעצמו: בעצם יכלתי 'להשחט' בעצמי, וההרגשה הזו מעוררת אותי להתקרב לה'."

(רבי שלמה לוינשטיין שליט"א - נאה דורש ויקרא)

להתעורר לתשובה על ידי הקרבת הקרבן "וסמך ידו על ראש העלה ונרצה לו לכפר עליו" (א, ד) כל הענין של כפרה על ידי הקרבת קרבן דורש הסבר. הרי האדם חטא, הבהמה לא חטאה, ומדוע שהיא תשמש לו כפרה לחטאיו? איך הקרבת קרבן מכפרת על החטא? אומר רבי ברוך דב פוברסקי: כדי שהקרבן יכפר לחוטא על חטאו, עליו 'להרגיש' את המעשה שהוא עושה. האדם רואה לנגד עיניו כיצד הבהמה נשחטת והוא אומר לעצמו: בעצם אני עצמי הייתי אמור 'להשחט' ולמות על החטא שלי. ההרגשה הזו מעוררת אותי לעשות תשובה, וזו הנקדה המכפרת על חטאו! אם אדם מקריב את הקרבן, אך לבו אטום למעשה ההקרבה ואינו 'מרגיש' מאומה - אין ערך למעשהו ואין תועלת בהקרבת הקרבן. זו הסבה ש"זבח רשעים תועבה" (משלי כא, כז), כי אמנם הם מבצעים את הפעלה הטכנית של הקרבת הקרבן, אך הפעלה הזו אינה משפיעה עליהם במאומה. הרשעים נשארים ברשעותם ואינם משתנים לטובה.

מעשה באדם שבא לפסיכולוג ואמר לו: "אני זקוק לעזרתך". "מה קרה?" שאל הפסיכולוג. ספר האיש: "עברתי תאונת דרכים. כשהאמבולנסים הגיעו למקום הארוע, אמרו לאנשי ההצלה בציניות: אין לכם מה להתאמץ, ממילא אף אחד לא יצא מפה חי..."

אמר הפסיכולוג: "נו, הרי כעת אתה נצב מולי, בריא ושלם, משמע שנצלת מן התאונה..."

"קרה לי נס", אמר האיש. "יצאתי מהתאונה ללא פגע."

האזינו לתוכנית 'הפותח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

כעבור שבוע דפק מישהו בדלת ביתו של הרב מוסאיוף. כשפתח לו, ושמע אותו אומר 'אבא', נדהם. הוא לא הצליח לזהות את הבן!

זה כוחו של יום הפורים! גם דברים שאי אפשר בכלל לדמיין איך אפשר לקבל, הקב"ה שולח!

המציאות, וקשרי מכתבים היו קלושים למדי. הוא לא יודע מאומה על בנו, וכלו דואג.

אמר לו הרב חיון: "מה בקשתך במשתה היין, ותעש. הבה נשב לסעדת פורים, ונתפלל שהבן שלך ישוב, וה' יתן לך את בקשתך". הם ישבו לסעדה, והתפללו.

כעבור שבוע דפק מישהו בדלת ביתו של הרב מוסאיוף. כשפתח לו, ושמע אותו אומר 'אבא', נדהם. הוא לא הצליח לזהות את הבן! לפני שנים עשרה שנה כשיצא מן הבית, היה ללא חתימת זקן כלל, והנה הוא מולו, חי ובריא!

עד מהרה ספר הבן את ספורו הבלתי יאמן: "התגוררתי בחו"ל, והתאמצתי מאד לפרנס את עצמי. לא יכלתי לחשב על ממון נסיעה לארץ ישראל. לפני כשבוע ישבתי במקום כלשהו, וכנראה דברתי בעברית בטון שהצליח להגיע לאזניו של זקן אחד. הוא נגש אלי מיד, ואמר לי: 'שמע, יש לי כרטיס לארץ ישראל, אבל אני לא יכול לנסע לשם. אין לי מה לעשות בכרטיס הטיסה שקניתי. קח אותו, ועשה בו כטוב בעיניך!'.

"כשקבלתי את הכרטיס לידי בחנם, ארזתי את חפצי ונסעתי לארץ ישראל, בתקוה גדולה לפגוש כאן את אבי"...

כשברר הרב מוסאיוף בדיוק באיזה יום ובאיזו שעה נגש אליו הזקן, וחשב את הפרשי השעות, התברר לו שהיה זה בפורים, בדיוק בזמן הסעדה...

שנים עשרה שנה הוא לא רואה את הבן, אבל כשהוא מבקש מאת ה' בסעדת פורים, שולח הקב"ה זקן בקצה העולם, שנגש ונותן לבן כרטיס טיסה בחנם...

זה כחו של יום הפורים! גם דברים שאי אפשר בכלל לדמיין איך אפשר לקבל, הקב"ה שולח.

מכאן צריך כל אחד ללמד על כחה של בקשה. אפשר לבקש מהקב"ה גם על 'עוד', והקב"ה יכול לתת הכל.

"מה בקשתך עוד" - הקב"ה מוכן לתת לנו 'עוד', אפלו מותרות, ובלבד שנבקש כמו שצריך.

יהודי צריך לדעת מה כחה של תפלה רגילה. אפלו דבור הקב"ה שומע! אדם יכול לתפס גדולות ונצורות בבקשה אמיתית! (רבי גואל אלקריף שליט"א - דורש טוב פורים)

"ומה בקשתך עוד ותעש" (ט, יב)

שמעתי מהרב אלימלך בידרמן שליט"א רעיון מפלא -

הנביא ישעיה (סה, כד) אומר: "טרם יקראו ואני אענה, עוד הם מדברים ואני אשמע".

נשאלת השאלה: אם טרם יקראו כבר אני אענה, הרי שלא היו צריכים לדבר עוד. מדוע ממשיך הכתוב: 'עוד הם מדברים ואני אשמע'? לשם מה כפל הלשון? ומה הסבה שפעם כתוב 'אענה' ופעם 'אשמע'?

אלא, כאשר אדם קורא לה' - הוא זועק מן הלב. על כך אומר לו הקב"ה: אני אענה ואתן לך. זה יקרה טרם יקראו, אני יודע שאתה רוצה מן הלב. אבל יש עוד סוג בקשות - בקשות של 'עוד', של מותרות - אדם רוצה שה' יתן לו רכב, שיהיה לו עשר, שיהיה לו דברים שלא בהכרח מגיעים לו. כשהוא מבקש דברים כאלו - הוא לא צועק, רק מבקש, לכן נאמר לשון דבור - 'עוד הם מדברים', והקב"ה אומר 'ואני אשמע' - אבדק אם זה מגיע לך.

כל זה - אומר הרב בידרמן - קורה במשך כל השנה. אבל בפורים חלים כללים אחרים. בפורים נאמר: 'ויאמר המלך לאסתר... ומה בקשתך עוד ותעש'. כל פעם שכתוב 'המלך' במגלה הכונה למלכו של עולם. כאן מבטיח הקב"ה: אתן לך גם את הפנוקים, גם את מה שלא מגיע לך. ביום פורים יכול אדם לבקש מאת הקב"ה פנוקים שאינם מגיעים לו, תוספות שעליהן הוא אינו קורא, אלא רק מדבר.

זו המתנה של יום פורים, ובפרט של שושן פורים. אז יש את שיא הקרבה, כמו שהיתה לקב"ה באותו יום שבו נתן לנו את ההבטחה הזו.

אדם צריך לזכר לדבר, לזכר שיש לו אפשרות לבקש פנוקים, ולקבל אותם, כמו ילד קטן שמקבל מעבר למה שמגיע לו. כל מה שירצה הוא יכול לזכות לקבל!

הרב אהליאב חיון שליט"א ספר מעשה מדהים - הוא פגש את הרב שלמה מוסאיוף זצ"ל, שהקים את בית כנסת 'מוסאיוף' בירושלים, ביום פורים, וראה אותו עצוב מאד. לשאלתו מה ארע לו, ספר כי יש לו בן שעזב את ביתו בבוכרה לפני שנים עשרה שנה, בהיותו בחור צעיר. בתכניתו היה לעזב את האמפריה הרוסית ולהגיע לאמריקה, אבל הוא לא יודע אם הצליח לעשות זאת. למעשה לא נוצר ביניהם מאז שום קשר. טלפונים היו יקרי

בבא מציעא דף כב

מדוע התפטר הגר"י קמינצקי מראשות הכולל?

התורם שלא מדעת

הרי הגעתי רק בשביל הכולל, ומרגע זה אני לא אוסף בשבילם, ולא מגיע לי על כך דבר.

פעם התהלכו ברחובות ארה"ב מרן הגאון רבי יעקב קמינצקי זצוק"ל, וכ"ק האדמו"ר רבי יואל מסאטמר זצוק"ל, ונפגשו בשבת בלילה בברוקלין, כשכל אחד מטייל עם קבוצת תלמידים משלו ומשוחח בלימוד ובדברי אגדה. כשנפגשו השנים, רבי יעקב שאל את רבי יואל: במה זכית להינצל? רבי יואל חשב וחשב, ואז אמר - אני לא יודע, אולי בגלל שמעולם לא הורדתי את בגדי היום לבגדי הלילה, והייתי נרדם מתוך לימוד.

ואז פנה רבי יואל ושאל את רבי יעקב: ולמה אתה זכית להינצל? חשב רבי יעקב ואמר: אולי בזכות כך שמיום עומדי על דעתי לא הוצאתי דבר שקר מפי.

(מוסף שבת קודש - יתד נאמן סוכות)

כאשר הגאון רבי יעקב קמינצקי זצוק"ל הגיע לאמריקה בתחילה כמשולח, היה צריך למצוא לעצמו פרנסה, ונהיה ראש כולל בכולל מסוים. כמובן שהיה צריך לאסוף כסף עבור הלומדים, והדרך היתה שהמוסד היה שומר את הקבלות של שנים עברו, ונדיבי עם היו נותנים לפחות אותו סכום, אם לא מוסיפים.

ואכן, רבי יעקב הגיע לאחד העשירים עם הקבלה, ונקב לו בסכום שתורם בשנה שעברה. התורם אמר, אבדוק בקבלות שלי מה תרמת, כי זה נראה לי הרבה מידי, והוא אכן בדק ומצא שהוסיפו עוד אפס אחד בקבלה על הסכום שנתן, והסכום גדל בהרבה מחמת כך. רבי יעקב הזדעזע כל כך מכך, ואמר בהחלטיות: אם אנשים שיקרו, אני מתפטר מהכולל בזה הרגע, ואני לא קשור למקום הזה. השיב לו הגביר, לכל הפחות אתן לרב שכר טרחה שטרך להגיע עד הנה, אך רבי יעקב ענה נחרצות - אינני רוצה.

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

היתכן שרמת חביבותו של מאכל מסוים קובעת את ברכתו?

יברך עליו 'שהכל' גם אם ברכתו העצמית היא 'מזונות', למשל; ויש אומרים, שאם ברכת העיקר היא 'שהכל', יברך על הטפל 'שהכל', ואם לאו, יברך על הטפל את ברכתו הראויה לו. ויש שנראה מדבריהם, שבכל אופן יברך על הטפל את ברכתו הראויה לו. ולפיכך, במקרה שהמאכל הטפל חביב יותר מהעיקר, יש להימנע מאכילתו לפני העיקר.

[שו"ע ריב, א, משנ"ב י-יא, שעה"צ כד, וביה"ל ד"ה ואינו]

כפי שלמדנו, מאכל הטפל למאכל אחר, וברכתו שונה ממנו, נפטור בברכת המאכל העיקרי, ואין לברך עליו. אולם, אם אוכל מהמאכל הטפל לפני אכילת המאכל העיקרי - צריך לברך עליו. ואיזו ברכה יברך עליו? אם המאכל הטפל חביב עליו יותר מהעיקר, יברך עליו את הברכה הראויה לו: 'מזונות', 'העץ' וכו'. ואם הטפל אינו חביב עליו יותר מהעיקר - יש אומרים, שמפני שאינו נהנה ממנו בהנאתו העיקרית, אלא כטפל למאכל אחר,

האוכל 'בורקס' וסלט ירקות - על מה יברך?

שכן כשאוכל תבשיל 'מזונות' לצד מאכל אחר, כגון 'פתיתים' לצד תפוחי אדמה - מברך על כל מאכל בנפרד. והאוכל 'קוגל אטריות' עם מלפפון חמוץ - לדעת רוב הפוסקים, המלפפון טפל ונפטר בברכת הקוגל; ויש שצידד שאינו נחשב כטפל, ויש לברך עליו 'האדמה' בנפרד.

[משנ"ב ריב, ו, ושעה"צ כ-כא; בו"מ דרשו, 18, וראה שם, 17]

האוכל 'קרקרים' ושאר מיני מזונות כיוצא בהם, עם גבינה, יוגורט, 'סלטים', או ממרח כלשהו - מברך רק על מיני המזונות, ולא על המאכלים הנלווים, אף אם הם ערבים לחיכו וחפץ מאוד לאוכלם, משום שמטרתם היא 'להשלים' את אכילת מיני המזונות. אולם, כשאוכל מיני מזונות לצד דברים אחרים שאינם באים להשלים את המזונות, וכגון שאוכל 'בורקס' לצד סלט ירקות, וכל

באיזה מקרה מְשַׁנָּה הכנסת העוגה לתנור למשך זמן קצר את הברכה?

עוגות מסוימות - יש שהורה, כי אין לברך על המילוי. ואם חלק ה'מזונות' של העוגה נועד רק להחזיק את שכבת המילוי, הקצפת וכדומה, ובאכילת המאכל אין המטרה כלל לאכילת הדגן - יש לברך רק על המילוי. [ונדון זה מצוי בימינו במאכל המכונה 'קֶרְמֵבו', אשר נחלקו הפוסקים בדינו].

[שו"ע ריב, ב, ומשנ"ב יב-יג; בו"מ דרשו, 21-23]

כאמור, מאכל הטפל למאכל אחר, וברכתו שונה ממנו, נפטור בברכת המאכל העיקרי, ואין לברך עליו. ומילוי של עוגה, בדרך כלל נחשב כ'טפל' לעוגה, ואין לברך עליו בנפרד. אולם, מילוי שיש לו חשיבות בפני עצמו, ואינו נאפה יחד עם הבצק - כמצוי בעוגת גבינה העשויה משיכבה עבה של גבינה וקצפת המונחת על שיכבה של בצק - יש לברך עליו בנפרד. ואם שבו ואפו את הבצק יחד עם המילוי, אף למשך זמן מועט - כמצוי בתהליך אפייתן של

* תערובת של כמה מיני מאכל שאין ברכותיהם שוות - אם אין מיני דגן בתערובת, ואחד מהמאכלים חשוב מכולם, והאחרים לא נועדו אלא כתוספת למין העיקרי, להכשירו לאכילה או להשביח את טעמו - הריהו נחשב לעיקר, ויברך עליו, והאחרים נפטרים בברכתו.
* מאכל ה'טפל' למאכל אחר, דהיינו, שאינו נאכל לשם מזון ושובע, או לשם הנאה ממנו, אלא כנספח המשלים ומכשיר אכילת מאכל אחר - הריהו נפטר בברכת המאכל העיקרי, ואין לברך עליו. אך אם מתערבת באכילתו כוונה גם לאכילת הטפל מצד עצמו - חובה לברך עליו כעל כל מאכל אחר.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם גדול יוצא ידי חובתו בנוסח המקוצר של ברכת המזון המיועד לילדים?

שמזכירים בברכת 'מעין שלוש': "ורצה והחליצנו ביום השבת הזה", "וזכרנו לטובה ביום...". "ושמחנו ביום...".
ולגדול, אסור לשנות מנוסח הברכה ולברך בנוסח המקוצר, אך בדיעבד, יצא ידי חובה. ואם בירך בנוסח המקוצר ללא חתימה הברכה, נחלקו הפוסקים אם יצא ידי חובה.

[שו"ע קפו, ב, ושם קפו, א, משנ"ב ג-ד, ושעה"צ ד, ור"ז; בו"מ דרשו, 3 ו-7, וראה שם, 5]

קטן חייב בברכת המזון מדרבנן, כדי לחנכו במצוה זו. וילד עד לגיל שמונה - עד שיגיע לברך את כל הברכות כתיקונן - ניתן לחנכו בנוסח מקוצר לכל ברכה, הכולל פתיחה בשם ובמלכות - "ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם", תוכנה העיקרי של הברכה, וחתימה - "ברוך אתה ה'...". והפוסקים מציעים אפשרויות שונות לנוסח כזה.

ו'מעין המאורע' יזכיר הקטן בברכת 'בונה ירושלים', כדרך

הנה ימים באים...
כי אם לשמע
את דברי ה'...

קו השיעורים של 'דרשו'

*4992

077-2222666

www.Dirshu.co.il

הדף היומי בהלכה

- רבי אריה זילברשטיין שליט"א
עברית - פישור מקוצר-תורחב
שלח: 3-א-3
- רבי אפרים סגל שליט"א
עברית-אידיש
שלח: 2-א-2
- רבי מרדכי שלמה פרינד שליט"א
אידיש
שלח: 3-א-1
- רבי עדיאל אלון שליט"א
פירוש אינטואיטיבי בדף היומי בהלכה
שלח: 3-א-2

**הדף היומי
תלמוד בבלי**

- רבי אפרים סגל שליט"א
עברית - אידיש
שלח: 2-א-2
- רבי אליהו אונשטיין שליט"א
עברית - פישור מקוצר
שלח: 3-א-1
- רבי מאיר שפירא שליט"א
עברית - פישור תורחב
שלח: 2-א-2
- רבי אברהם פוקס שליט"א
דברי מתנהג על מדרג היימי
שלח: 3-א-2

עמוד היומי תלמוד בבלי

- רבי אריה זילברשטיין שליט"א
שלח: 3-א-3
- רבי דוד הופשטער שליט"א
אנגלית
שלח: 3-א-3
- רבי מאיר ערנר שליט"א
עברית
שלח: 3-א-3
- רבי דוד בוק שליט"א
עברית עם ביאורי תוספות
שלח: 3-א-3
- רבי אליהו שור שליט"א
נשאים מיוחדים בעמוד היומי
שלח: 3-א-3

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה